

Айсел Азад кизи Омарова,
аспірантка
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

УДК 340.15 (477)

ПРО СТАТУС УКРАЇНСЬКОЇ РСР ДО ПОЧАТКУ ПЕРЕБУДОВИ

У статті досліджується правовий статус Української РСР до початку перебудови. Проводиться аналіз конституційних актів, законів та інших нормативно-правових актів, які закріплювали статус Української РСР у складі СРСР. На основі вивчення нормативних джерел й монографічної літератури зроблено висновок про суперечливість юридично закріпленого та реально існуючого статусу Української РСР у складі Союзу до початку перебудови.

Ключові слова: Українська РСР, правовий статус, перебудова, СРСР.

Актуальність теми зумовлена тим, що Україна 23 роки є незалежною державою, однак початок шляху до цієї незалежності припадає саме на роки так званої перебудови – 1985–1991 рр. Саме у цей період Україна починає здійснювати перші кроки як самостійна та незалежна держава. У зв'язку із цим особливу увагу потрібно приділити нормативно-правовим актам, які були чинними у зазначений період та вплинули на можливість становлення України як суверенної держави.

Метою публікації є визначення правового статусу Української РСР у складі РСР до початку перебудови, а завданнями – науково-правовий аналіз конституційних актів, законів та інших нормативно-правових актів, які закріплювали статус Української РСР у складі СРСР.

Наукові проблеми щодо правового статусу Української РСР до початку перебудови, нормативно-правові акти, чинні у зазначений період, розглядались у роботах таких правознавців, як Бурчак Ф. Г., Гончаренко В. Д., Єрмолаєв В. М., Кукушкин Ю. С., Кульчицький С. В., Лазарєв Б. М., Мироненко О. М., Пашко Л. А., Фукс С. Л., Чистяков О. И., Шемшученко Ю. С. та інші.

Як відомо, Україна була однією із країн-засновниць СРСР, утвореного 30 грудня 1922 р. на I-му з'їзді Рад Союзу РСР. Саме на цьому з'їзді ухвалено Декларацію про утворення СРСР 1922 р. [1] та Договір про утворення СРСР 1922 р. [2]. У Декларації про утворення СРСР наголошувалось, що Союз є добровільним об'єднанням народів, і що за кожною з республік зберігається право вільного виходу із СРСР. Договір про утворення СРСР у ст. 1 закріплював вичерпний перелік питань, що входили до відання Союзу. У цілому до повноваження СРСР належали питання загальносоюзного значення, які не обмежували права союзних республік у вирішенні внутрішньополітичних питань. Декларація і Договір про утворення СРСР 1922 р. не містили прав союзних республік, окрім зазначених вище, що давало можливість у подальшому вирішувати питання обсягу повноважень союзних республік аж до максимального звуження.

Конституція СРСР 1924 р. у ст. 1 дублювала положення Договору про утворення СРСР щодо повноважень Союзу і, що важливо, цей перелік був вичерпний, а у ст. 3 закріплювала, що всі інші питання вирішувались союзними республіками самостійно [3]. Суверенітет союзних республік обмежувався лише з питань, що належали до компетенції СРСР. Конституція надавала Союзу великі права, які забезпечували його нормальне функціонування, його зовнішню безпеку та внутрішній розвиток на шляху до соціалізму. Однак ще більш уваги Основний Закон приділяв гарантіям прав членам Союзу – союзним республікам [18, с. 115].

Конституція УСРР 1929 р. у ст. 3 встановила, що Українська СРР увійшла до складу Союзу як суверенна договірна держава, суверенітет якої обмежувався лише повноваженнями, переданими до відання СРСР [4]. Бюджет Української СРР затверджувався ВУЦВК і був самостійною частиною єдиного союзного бюджету (ст. 71). Як зазначає Мироненко О. М., Конституція УСРР 1929 р. на найвищому рівні закріплювала принцип верховенства загальносоюзних органів та загальносоюзного законодавства, що перетворювало проголошений суверенітет у політичний міф [21, с. 40].

5 грудня 1936 р. була прийнята нова Конституція СРСР [5], відповідно до ст. 14 якої у переліку питань, віднесених до відання Союзу, з'явилися такі, як: зміна кордонів між союзними республіками, затвердження утворення нових країв та областей, а також нових автономних республік та автономних областей у складі союзних республік, управління банками, промисловими та сільськогосподарськими установами та підприємствами, а також торговими підприємствами загальносоюзного значення, встановлення законодавства про шлюб та родину. Обсяг повноважень союзних органів у порівнянні із Конституцією СРСР 1924 р. був збільшений, однак він все одно був вичерпний. Ст. 20 Конституції СРСР 1936 р. наголошувала, що у разі розбіжності закону союзної республіки із загальносоюзним діє загальносоюзний закон. Тобто вже на рівні союзної Конституції був закріплений принцип верховенства загальносоюзних законів.

На основі нової союзної Конституції була прийнята Конституція УРСР 1937 р. [6], яка вже не містила норми про те, що Україна є суверенною договірною державою у складі СРСР. Право вільного виходу зберігалось у ст. 14, однак яким саме чином здійснювалось це право – не було прописано. Питання, що належали до відання Української РСР, були такими ж, як і повноваження Союзу, однак на місцевому рівні у межах республіки. Тому при вирішенні тих чи інших питань Українська РСР керувалась рішеннями союзних органів. Норми щодо того, що бюджет Української РСР є самостійною частиною союзного бюджету, вже не було. Встановлення кордонів та районного поділу областей Української РСР відповідно до ст. 19 Конституції УРСР було у віданні Української РСР.

У 1945 р. статус Української РСР дещо змінився – Українська РСР разом із БРСР стали одними з країн-засновниць ООН. Також відповідно до ст. 18-а Конституції СРСР 1977 р. [7] та ст. 74 Конституції УРСР 1978 р. [8] Українська РСР мала право вступати у відносини з іноземними державами, укладати з ними договори і обмінюватись дипломатичними та консульськими представниками, брати участь у діяльності міжнародних організацій.

Конституції СРСР 1977 р. та Української РСР 1978 р. містили нові норми, які впливали на державний лад. Однією із таких норм було конституційне закріплення єдиновладного статусу Комуністичної партії у ст. 6 обох Конституцій. КПРС контролювала в державі абсолютно все: радянський апарат, силові відомства, засоби масової інформації, профспілки і громадські організації. Це була вже не партія, а державна структура [19, с. 3-4] Будь-яке рішення союзного або республіканського характеру обговорювалось і приймалась відповідна постанова ЦК КПРС. Так, у Постанові ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «О личных подсобных хозяйствах колхозников, рабочих, служащих и других граждан и коллективном садоводстве и огородничестве» [12] ЦК КПРС та Рада Міністрів СРСР зобов'язували союзні республіки розробити та здійснити заходи щодо збільшення виробництва сільськогосподарської продукції в особистих підсобних господарствах колгоспників, робітників, службовців та інших громадян, а також на поліпшення організації закупок сільськогосподарської продукції у населення. ЦК КПРС та Рада Міністрів СРСР у Постанові «О дальнейшем развитии высшей школы и повышения качества подготовки специалистов» [13] також дбали про поліпшення якості освіти у комуністичному напрямку. Як бачимо, навіть питання республіканського значення вирішувались спочатку в ЦК КПРС, а потім вже за рішенням партії діяли республіканські органи.

Конституція СРСР 1977 р. вперше в прямій формі та в спеціальній статті проголосила на притаманному їй вищому юридичному рівні принцип демократичного централізму [20, с. 211]. Так званий демократичний централізм означав виборність всіх органів державної влади знизу доверху, підзвітність їх народові, обов'язковість рішень вищестоящих органів для нижчестоящих. Цими вищестоящими органами були союзні органи влади, а не республіканські

вищі органи влади, отже, був відсутній справжній суверенітет в його сутнісному розумінні. Українська РСР не становила виняток серед інших союзних республік, і республіканські вищі органи влади були нижчими щодо вищих союзних органів, тому демократичний централізм був перевагою для Союзу в цілому, а не для Української РСР.

Однак про суверенітет союзних республік говорилось і в Конституціях, як союзній, так і республіканській. У ст. 76 Конституції СРСР 1977 р. зазначалось, що всі союзні республіки є суверенними. Ст. 68 Конституції Української РСР 1978 р. також закріплювала положення про те, що Українська РСР є суверенною радянською соціалістичною державою. Тобто юридично Україна визнавалась державою, яка спроможна самостійно вирішувати як внутрішньодержавні питання, так і питання щодо взаємовідносин з іншими державами. Про суверенітет України йшлося і у Декларації Верховної Ради Української РСР від 20 квітня 1978 р. «Про прийняття і оголошення Конституції (Основного Закону) Української Радянської Соціалістичної Республіки» [11], яка встановлювала, що Українська РСР приймає Конституцію 1978 р. виражаючи суверенну волю народу Української РСР. Однак Конституція Української РСР 1978 р. розроблялась і приймалась відразу після прийняття Конституції СРСР 1977 р. і у повній відповідності із нею. Аналіз республіканської Конституції свідчить, що навіть більшість статей продубльовані з союзної Конституції. Тому твердження, що Конституція Української РСР «виражала суверенну волю народу Української РСР» насправді було фікцією.

За ст. 70 Конституції СРСР 1977 р. держави, що входили до Союзу, визнавались рівноправними, а їх об'єднання – добровільним. Ст. 72 встановлювала, що кожна союзна республіка мала право вільного виходу з Союзу. Положення щодо добровільності об'єднання союзних республік та право виходу союзної республіки зі складу СРСР також закріплялось у Конституції Української РСР 1978 р. У ст. 69 зазначалось, що Українська РСР зберігає за собою право вільного виходу з СРСР. Однак був відсутній механізм виходу союзної республіки зі складу СРСР, який не було прописано ані в Конституції СРСР, ані в спеціальному законі. Все це робило право виходу зі складу союзу фікцією. Тому фактично після створення СРСР Українська РСР перестала бути незалежною державою, втратила свій суверенітет та можливість повернення до цієї незалежності, тобто вихід із Союзу. Українська РСР, як і інші союзні республіки, фактично була одним із регіонів СРСР, а не рівноправним членом союзу.

Конституція Української РСР 1978 р. встановлювала відповідні повноваження, що належали до відання найвищих органів державної влади і управління в Україні, а Конституція СРСР 1977 р. закріплювала ті повноваження, які належали до виключного відання Союзу. Саме в союзній Конституції 1977 р. перелік повноважень Союзу не був вичерпним. Це давало можливість для зловживання владою вищими союзними органами державної влади та управління. Їх детальний аналіз приводить до висновку, що рішення республі-

канських органів влади або дублювали рішення відповідних союзних органів влади, або взагалі діяли за прямою вказівкою вищих союзних органів влади.

Стаття 73 Конституції СРСР 1977 р. всі найважливіші питання життєдіяльності державного організму виключала з компетенції УРСР та інших союзних республік. Стосовно ж повноважень, що належали Україні, то й вони не могли вирішуватись без дозволу ЦК КПРС [21, с. 44].

Конституція Української РСР майже повністю дублювала союзнi Конституцію. У ст. 4 української Конституції закріплялось, що всі державні та громадські організації, службові особи зобов'язані додержуватись Конституції СРСР, Конституції Української РСР і радянських законів. Тобто пріоритетність союзнi Конституції була закріплена на конституційному рівні.

Союзна Конституція у п. 1 ст. 73 закріпляла, що утворення автономних областей у складі союзних республік є повноваженням Союзу, тоді як у Конституції Української РСР 1978 р. такого повноваження за її органами державної влади закріплено взагалі не було. Таке повноваження надавало можливість союзним органам мати доступ до управління адміністративно-територіальним устроєм Української РСР. Однак відповідно до п. 6 ст. 108 Конституції Української РСР 1978 р. визначення порядку вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР, встановлення і зміна меж і районний поділ областей, утворення районів і районів у містах, перетворення селищ у міста, встановлення підпорядкованості міст, проведення перейменування районів, міст, районів у містах, селищ та інших населених пунктів належало до компетенції українських органів державної влади.

Союзні органи визначали загальні начала організації і діяльності республіканських та місцевих органів державної влади і управління. Органи державної влади Української РСР здійснювали своє управління у республіці чітко до цих загальних начал і будь-який вихід за межі цих вказівок був недопустимий.

Пунктом 4 ст. 73 Конституції СРСР 1977 р. було встановлено, що вищі органи державної влади та управління СРСР забезпечують єдність законодавчого регулювання на всій території СРСР, визначають основи законодавства Союзу РСР та союзних республік. Верховна Рада СРСР приймала основи законодавства СРСР та союзних республік, що давало їй можливість контролювати і правову систему України. Більш того, усі основи законодавства, які приймалися Верховною Радою СРСР, повністю дублювалися союзними республіками, в тому числі й Українською РСР.

Проведення єдиної соціально-економічної політики, управління економікою СРСР, визначення основних напрямів науково-технічного прогресу й загальних заходів по раціональному використанню та охороні природних ресурсів, загальне керівництво галузями союзнo-республіканського підпорядкування було компетенцією союзних органів влади відповідно до п. 5 ст. 73 Конституції СРСР 1977 р. Рада Міністрів Української РСР розробляла і вносила у Верховну Раду Української РСР поточні й перспективні державні плани економічного і соціального розвитку Української РСР. Однак адміні-

стративно-командна економічна система, яка передбачала жорсткий централізм господарської діяльності на основі державної власності та використання скоріш ідеологічних методів управління, аніж економічних, призводила до жорсткого контролю республіканської економіки центром.

Відповідно до п. 7 ст. 72 Конституції Української РСР її вищі органи державної влади та управління розробляли й затверджували державні плани економічного і соціального розвитку Української РСР. Саме на основі цих державних планів здійснювалось керівництво економікою України. Державний план економічного та соціального розвитку Української РСР був складовою частиною державного плану економічного й соціального розвитку СРСР і мав відповідати його основним завданням та напрямам. Такі плани приймалися союзними органами, а вже на їх основі розроблялись відповідні республіканські плани розвитку. Відповідно до ст. 1 Положення про Державний плановий комітет СРСР (Держплан СРСР), затверджений Постановою Ради Міністрів СРСР «Об утверждении положения о Государственном плановом комитете СССР (Госплан СССР)» [14], Держплан СРСР був союзно-республіканським органом, що здійснював загальнодержавне планування соціального та економічного розвитку СРСР. У самому Положенні у ст. 2 закріплювалося, що діяльність цього органу базувалась на Програмі КПРС, рішеннях з'їздів КПРС, а також постановах ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР. Цей орган здійснював координацію діяльності Рад Міністрів союзних республік. Задля повного контролю за союзними республіками відповідно до Постанови Ради Міністрів СРСР «Об утверждении положения об уполномоченном Госплана СССР по экономическим районам СССР» [15] Держплан СРСР мав своїх уповноважених з відповідним апаратом в економічних районах (ст. 1). Згідно з Постановою Ради Міністрів Української РСР «Про затвердження положення про державний плановий комітет Української РСР (Держплан УРСР)» [16] Держплан створювався і в Українській РСР, його діяльність також базувалась на Програмі КПРС, рішеннях з'їздів КПРС, а також постановах ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР (ст. 2). У своїй діяльності Держплан УРСР навіть керувався постановами Верховної Ради СРСР та її Президії (ст. 3). Все це призводило до того, що розробка планів економічного і соціального розвитку в союзних республіках здійснювався під жорстким контролем Союзу і про жодну ініціативу або незалежність у цій сфері державного управління не могло бути і мови.

Порядок користування землею, надрами, водами, лісами, охорона навколишнього середовища також здійснювався за вказівками союзних органів. У 1977 р. були затверджені Основи лісового законодавства СРСР та союзних республік згідно із Законом СРСР «Об утверждении лесного законодательства СССР и союзных республик» [9] і на основі цього закону був прийнятий Лісовий кодекс Української РСР, який уводився у дію Законом Української РСР «Про затвердження Лісового кодексу Української РСР» [10]. Лісові відносини в Україні регулювались Основами лісового законодавства СРСР та союзних республік і прийнятими на їх основі іншими актами. Як бачимо на прикладі

лісових відносин, питання користування природними ресурсами також диктувалось союзними органами, республіканські органи державної влади не мали права приймати рішення на власний розсуд.

Фінансово-бюджетна система Української РСР так само не була самостійною, вона була однією з ланок великого ланцюга союзної фінансово-бюджетної системи. Ст. 145 Конституції Української РСР встановлювала, що державний бюджет Української РСР є складовою частиною єдиного державного бюджету СРСР. Саме до відання Союзу належали розробка та затвердження єдиного державного бюджету СРСР, керівництво єдиною грошовою і кредитною системою, встановлення податків і доходів, що надходять на утворення державного бюджету СРСР, визначення політики у сфері цін і оплати праці (п. 6 ст. 73 Конституції СРСР 1977 р.). Тільки після прийняття відповідних рішень органами державної влади СРСР Українська РСР приймала на їх основі рішення щодо цих питань на республіканському рівні. Навіть місцеві податки і збори регулювались Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР «О местных налогах и сборах» [17].

Отже, при утворенні СРСР Українська РСР вважалась суверенною державою, а приєднання до Союзу – добровільним. Повноваження, які належали до відання Союзу, мали загальносоюзний характер і могли бути ефективно виконані лише на союзному рівні. Українська РСР після об'єднання у СРСР передала частину свого суверенітету Союзу. За Українською РСР, як і за іншими союзними республіками, залишалось право вільного виходу з Союзу. Конституція СРСР 1924 р. зазначала, що союзні республіки поза межами повноважень, що надавались Союзу, здійснюють державну владу самостійно. Суверенні права Української РСР охоронялися СРСР. Однак як і у Договорі про утворення СРСР 1922 р., так і в Конституції СРСР 1924 р. не окреслювалось коло повноважень союзних республік, що у подальшому призвело до зловживання владою вищими союзними органами влади, а також можливості звести компетенцію союзних республік до мінімуму, а повноваження Союзу продовжувати збільшувати.

Конституція УСРР 1929 р. підкреслювала добровільність входження Української СРР та її суверенний статус. Бюджет Української СРР входив як самостійна частина до єдиного державного бюджету СРСР. Конституція Української РСР 1937 р. вже не містила норми про те, що Україна увійшла до складу СРСР як суверенна договірна держава. Право вільного виходу з СРСР залишалось. Однак норми про те, що бюджет Української РСР – самостійна частина єдиного союзного бюджету, вже не було. З прийняттям Конституції СРСР 1936 р. повноваження Союзу збільшуються, і так само, як і в попередніх конституційних актах, підкреслюється верховенство союзних органів та союзних законів. Як зазначав Ю. С. Шемшученко, Конституція УРСР 1937 р. безапеляційно встановлювала, що закони СРСР обов'язкові на території Української РСР (ст. 16). Таке жорстке формулювання унеможливило контроль та опротестування вищими органами державної влади

і управління республіки тих чи інших нормативних актів органів влади та управління СРСР, як це передбачалось Конституцією СРСР 1924 р. і Конституцією Української СРР 1929 р. Це, у свою чергу, свідчило про подальшу централізацію в СРСР державної влади і державного управління, обмеження суверенних прав України [22, с. 154].

За Конституціями 1977 та 1978 рр. Українська РСР в особі вищих органів державної влади мала широке коло повноважень, більшість з яких носила декларативний характер. Як і попередня, Конституція 1978 р. обмежувала республіку в її суверенних правах вказівкою на те, що закони СРСР є обов'язковими на території Української РСР (ст. 71 Конституції 1978 р.) [22, с. 156]. Однак хоча й номінально, але статус Української РСР відрізнявся від інших союзних республік. Вона була однією з країн-засновниць ООН. Деякі ж норми у Конституціях прямо вказували на єдиновладність Союзу на території усіх союзних республік. Аналіз конституційних документів допребудовного періоду свідчить, що протягом майже 60 років невпинно звужувались права Української РСР і вона перетворилась із суверенної договірної республіки фактично в область СРСР.

Список літератури: 1. Декларация об образовании СССР / Советское содружество народов: Объединительное движение и образование СССР : Сб. док. 1917-1922 гг. / ред. кол. : Л. С. Гапоненко, др. и. – М. : Политиздат, 1972. – 336 с. 2. Договор об образовании СССР / Советское содружество народов: Объединительное движение и образование СССР : Сб. док. 1917-1922 гг. / ред. кол. : Л. С. Гапоненко, др. и. – М. : Политиздат, 1972. 3. Основной Закон (Конституция) Союза Советских Социалистических Республик / Конституции и конституционные акты Союза ССР (1922-1936) гг. : Сб. док. / под ред. акад. И. П. Трайнина. – М. : Изд-во «Ведомости Верховного Совета РСФСР», 1940. 4. Конституція УСРР 1929 р. / Збірник законів та розпоряджень робітничо-селянського уряду України. – 1929. – № 14. – Ст. 100. 5. Конституция СССР 1936 г. / Конституция (Основной закон) Союза Советских Социалистических Республик. Конституции (основные законы) Советских Социалистических Республик. – М. : Юрид. лит., 1956. 6. Конституция УССР 1937 г. / Конституция (Основной закон) Союза Советских Социалистических Республик. Конституции (основные законы) Советских Социалистических Республик. – М. : Юрид. лит., 1956. 7. Конституция (Основной Закон) Союза Советских Социалистических Республик от 7 октября 1977 г. // Ведом. Верх. Совета СССР. – 1977 г. – № 41. – Ст. 617. 8. Конституція (Основний Закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки від 20 квітня 1978 р. // Відом. Верх. Ради УРСР. – 1978. – № 18. – Ст. 268. 9. Об утверждении лесного законодательства СССР и союзных республик : Закон СССР от 17 июня 1977 г. // Ведом. Верх. Совета СССР. – 1977. – № 25. – Ст. 388. 10. Про затвердження Лісового кодексу Української РСР : Закон Української РСР від 13 грудня 1979 р. // Відом. Верх. Ради УРСР. – 1979. – № 52. – Ст. 673. 11. Про прийняття і оголошення Конституції (Основного Закону) Української Радянської Соціалістичної Республіки : Декларація Верховної Ради Української РСР від 20 квітня 1978 р. // Відом. Верх. Ради УРСР. – 1978. – № 18. – Ст. 267. 12. О личных подсобных хозяйствах колхозников, рабочих, служащих и других граждан и коллективном садоводстве и огородничестве : Постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 14 сентября 1977 г. // Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам : сб. док. – М. : Изд-во полит. лит. ; 1979. – Т. 12 : июль 1977 – март 1979 г. 13. О дальнейшем развитии высшей школы и повышение качества подготовки специалистов : Постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 29 июня 1979 г. // Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам : сб. док. – М. : Изд-во полит. лит. ; 1981. – Т. 13 : апрель 1979 – март 1981 г. 14. Об утверждении положения о Государ-

ственным плановом комитете СССР (Госплан СССР) : постановление Совета Министров СССР от 17 июня 1982 г., № 544 // СП СССР. – 1982. – № 20. – Ст. 102. **15.** Об утверждении положения об уполномоченном Госплана СССР по экономическим районам СССР : Постановления Совета Министров СССР от 29 сентября 1982 г., № 900 // СП СССР. – 1982. – № 28. – Ст. 145. **16.** Про затвердження положення про державний плановий комітет Української РСР (Держплан УРСР) : постанова Ради Міністрів Української РСР від 16 листопада 1982 р., № 552 // ЗП УРСР. – 1982. – № 11. – Ст. 95. **17.** О местных налогах и сборах : Указ Президиума Верховного Совета Союза ССР от 26 января 1981 г. // Ведом. Верх. Совета Союза ССР. – 1981. – № 5. – Ст. 121. **18.** Кукушкин Ю. С. Очерк истории Советской Конституции / Ю. С. Кукушкин, О. И. Чистяков. – 2-е изд., доп. – М. : Политиздат, 1987. **19.** Кульчицький С. В. Знищення тоталітаризму – головний підсумок горбачовської перебудови / С. В. Кульчицький // Перебудова : задум і результати в Україні (до 10-річчя проголошення курсу на реформи) : мат. наук.-теорет. семінару. – К. : Інститут історії України НАН України, 1996. **20.** Лазарев Б. М. Государственное управление на этапе перестройки / Б. М. Лазарев. – М. , 1988. **21.** Мироненко О. М. Історія Конституції України. – К. : Ін Юре, 1997. – 60 с. **22.** Український парламентаризм: минуле і сучасне : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученко. – К. : Парлам. вид-во, 1999. – 304 с.

О СТАТУСЕ УКРАИНСКОЙ ССР ДО НАЧАЛА ПЕРЕСТРОЙКИ

Омарова А. А.

В статье исследуется правовой статус Украинской ССР до начала перестройки. Проводится анализ конституционных актов, законов и других нормативно-правовых актов, которые закрепляли статус Украинской ССР в составе СССР. На основе изучения нормативных источников и монографической литературы сделан вывод о противоречивости юридически закрепленного и действительно существующего статуса Украинской ССР в составе Союза до начала перестройки.

Ключевые слова: Украинская ССР, правовой статус, перестройка, СССР.

ON THE STATUS OF UKRAINIAN SSR BEFORE THE BEGINNING OF PERESTROIKA

Omarova A. A.

The article studies legal status of Ukrainian SSR before the beginning of Perestroika. Constitutional acts, laws and other regulatory acts are analyzed which fixed the status of Ukrainian SSR within USSR. On the basis of study of regulatory sources and monographs we came to conclusion that a contradiction existed between legally fixed and actual status of Ukrainian SSR within USSR before the beginning of Perestroika.

Key words: Ukrainian SSR, legal status, perestroika, USSR.

Надійшла до редколегії 09.10.2014 р.